

The Hungarian Language
Journal of the Society of Hungarian Linguistics

Managing Editor
DEZSŐ JUHÁSZ

Editors
TAMÁS FARKAS,
RUDOLF SZENTGYÖRGYI

Technical editor
PANNA SZABÓ

Editorial Board
TAMÁS FORGÁCS, KÁROLY GERSTNER,
ISTVÁN HOFFMANN, LÁSZLÓ HONTI, JENŐ KISS,
PÉTER SIPTÁR, ANDRÁS ZOLTÁN

Advisory Board
SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTIN GUSEV (RU), JÁNOS PÉNTEK (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)

CONTENTS

THE EDITORS: Memorial conference on the centenary of Loránd Benkő's birth	1
TOLCSVAI NAGY, GÁBOR: Opening of the conference	2
BENKŐ, ELEK: Loránd Benkő's connections with the Szeklers	4
PALÁDI-KOVÁCS, ATTILA: Loránd Benkő's oeuvre from an ethnographical point of view	13
PÉNTEK, JÁNOS: Loránd Benkő, mentor of Hungarian linguistics in Transylvania	21
HOFFMANN, ISTVÁN: Loránd Benkő, the scholar of Anonymus	28
HAADER, LEA: Loránd Benkő and the Historical Grammar of the Hungarian Language	36
GERSTNER, KÁROLY: Loránd Benkő and the Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen	44
JUHÁSZ, DEZSŐ: Loránd Benkő and Magyar Nyelv	52
KISS, JENŐ: Loránd Benkő, the head of department	61
E t y m o l o g i e s. MÉSZÁROS, KÁLMÁN: Risqué euphemism in the correspondence of kuruc general Sándor Károlyi	66
The history of linguistics. SZILI, KATALIN: On Hungarian Grammar Adapted for Infants by Ferenc Rosenbacher. – NAGY L., JÁNOS: Under the spell of totality and explicitness. In memory of Sándor János Petőfi	71
Re v i e w s. DANKA, BALÁZS: Marek Stachowski: Kurzgefaßtes etymologisches Wörterbuch der türkischen Sprache. – FORGÁCS, TAMÁS: Attila Balázi József – Gábor Kiss, Népies szólások, közmondások és életbölcsesek enciklopédiája [An encyclopaedia of popular idioms, proverbs, and maxims]. – V. RAISZ, RÓZSA: Irma Szikszainé Nagy, Intertextuális tükrök. Összehasonlító stíluselmzések [Intertextual mirrors: Comparative stylistic analyses]. – GAZDAG, VILMOS – CSATÁRY, GYÖRGY: Єлизавета Барань, Hungaro-Ucrainica. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти	91
S o c i e t y n e w s. KISS, JENŐ: A last farewell to Ferenc Pusztai (1940–2021). – KISS, JENŐ: In front of Loránd Benkő's memorial tablet. – A. JÁSZÓ, ANNA: Grétsy László is 90	118
Contributors	128

MAGYAR NYELV

A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

ALAPÍTVÁ: 1904-BEN

118.
ÉVFOLYAM

2022.
1. szám

MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG
BUDAPEST

Felelős szerkesztő
JUHÁSZ DEZSŐ

Szerkesztők
FARKAS TAMÁS, SZENTGYÖRGYI RUDOLF

Technikai szerkesztő
SZABÓ PANNA

Szerkesztőbizottság
**FORGÁCS TAMÁS, GERSTNER KÁROLY,
HOFFMANN ISTVÁN, HONTI LÁSZLÓ, KISS JENŐ,
SIPTÁR PÉTER, ZOLTÁN ANDRÁS**

Nemzetközi tanácsadó testület
**SUSAN GAL (USA), DANILO GHENO (I), RIHO GRÜNTAL (FIN),
VALENTYIN GUSZEV (RU), PÉNTEK JÁNOS (RO),
MAREK STACHOWSKI (PL), EBERHARD WINKLER (D)**

TARTALOM

A SZERKESZTŐSÉG: Tudományos emlékkonferencia Benkő Loránd születésének centenáriumán ...	1
TOLCSVAI NAGY GÁBOR: Megnyitó	2
BENKŐ ELEK: Benkő Loránd székely kapcsolatai	4
PALÁDI-KOVÁCS ATTILA: Benkő Loránd a néprajzos szemével	13
PÉNTEK JÁNOS: Benkő Loránd, az erdélyi magyar nyelvtudomány mentora	21
HOFFMANN ISTVÁN: Benkő Loránd, az Anonymus-kutató	28
HAADER LEA: Benkő Loránd és A magyar nyelv történeti nyelvtana	36
GERSTNER KÁROLY: Benkő Loránd és az Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen	44
JUHÁSZ DEZSŐ: Benkő Loránd és a Magyar Nyelv	52
KISS JENŐ: Benkő Loránd, a tanszékvezető	61
Szó- és szó-lás-ma-gy-a-r-á-z-a-t-o-k. MÉSZÁROS KÁLMÁN: <i>Veresvágás-tól Vörösvágás-ig</i> . Pajzán eufemizmus Károlyi Sándor kuruc generális levelezésében	66
Tudománytörténet. SZILI KATALIN: Rosenbacher Ferenc Kisdedekhez alkalmazott magyar grammatikájáról. – NAGY L. JÁNOS: A teljesség és az explicitég igézetében. Emlékezés Petőfi Sándor Jánosra	71
Szemele. DANKA BALÁZS: Marek Stachowski: Kurzgefaßtes etymologisches Wörterbuch der türkischen Sprache. – FORGÁCS TAMÁS: Balácsi József Attila – Kiss Gábor, Népies szólások, közmondások és életbölcsesek enciklopédiája. – V. RAISZ RÓZSA: Szikszainé Nagy Irma, Intertextuális tükrök. Összehasonlító stíluselemzések. – GULYÁS MÁRK: Pölcz Ádám, A nyelvművelés retorikai gyökerei. – GAZDAG VILMOS – CSATÁRY GYÖRGY: Єлизавета Барань, Hungaro-Ucrainica. Угорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти	91
Társasági ügyek. KISS JENŐ: Búcsú Pusztai Ferenctől (1940–2021). – KISS JENŐ: Benkő Loránd emléktáblája előtt. – A. JÁSZÓ ANNA: Grétsy László 90 éves	118
Számunk szerzői	128

TÁJÉKOZTATÓ A MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁGRÓL

A Magyar Nyelvtudományi Társaságot illető közléseket (tagajánlás, elhalálozás, indítvány, javaslat, könyv- és egyéb adományok bejelentése) *Kiss Jenő elnök* címére (1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A) kell küldeni. – Az évi tagsági díj 4000 Ft, nyugdíjasoknak 2000 Ft, egyetemi és főiskolai hallgatóknak, gyesen, gyeden lévőknek 1000 Ft. Pártolói tagdíj 10 000 Ft. – A Társaságnak szánt pénzüsszegek (tagsági díj, kiadványok ára, céltámogatás) a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* címére küldhetők (*Bakonyiné Tóth Gabriella* szervező titkár: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, III. em. 324. szoba), vagy befizethetők a Társaság **Erste Bank 11991102–02102971 számú csekk számlájára**. A Társaság köszönettel fogadja a személyi jövedelemadó 1%-ára tett felajánlásokat; **adószám: 19007665-1-42**.

Félfogadási idő: kedd (a felolvasó ülések előtt): 14–16.30, csütörtök: 10–12 óráig. Telefon (félfogadási időben): 485-5200/5121 mellék. Ímél: tarsasag@mnyt.hu.

EGYÉB TUDNIVALÓK

A Magyar Nyelv kiadója a Magyar Nyelvtudományi Társaság. Felelős kiadó: Magyar Nyelvtudományi Társaság elnöke. A szerkesztőség címe: 1088 Budapest, Múzeum krt. 4/A, II. em. 241.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága, 1089 Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél, ímélben: hirlapelofizetes@posta.hu, faxon: 303-3440. További információ: +36-80-444-444. • Külföldön terjeszti a Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: 201-8891, ímél: batthyany@kultur-press.hu). • Éves mutató: Kiss Gabriella. Tördelte Szabó Panna. Készült a START Nonprofit Kft. Nyírségi Nyomda üzemében. Felelős vezető: Balogh Zoltán vezérigazgató. **A folyóirat elektronikus változata olvasható a világhálón: a 2021/3. számig: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>, a 2021/4. számtól: <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Ímélcímünk: mny.szerk@gmail.com.**

Manuscripts and editorial correspondence should be addressed to *Magyar Nyelvtudományi Társaság / Society of Hungarian Linguistics*, Budapest, Múzeum krt. 4/A, H-1088 Hungary. E-mail: mny.szerk@gmail.com. Web: <http://www.c3.hu/~magyarnyelv>, <http://ojs.elte.hu/magyarnyelv>. Distributed in Hungary by Magyar Posta Zrt. Hírlap Üzletága. Subscriptions accepted by newspaper carriers, and in the Magyar Posta Zrt. office: 1089 Budapest, Orczy tér 1. E-mail: hirlapelofizetes@posta.hu. Distributed outside Hungary by Batthyány Kultur-Press Kft. (H-1014 Budapest, Dísz tér 3., tel./fax: +36-1-201-8891, e-mail: batthyany@kultur-press.hu).

**Folyóiratunk állandó támogatója
az MTA Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottsága.**

**Folyóiratunknak ezt a számát
támogatta:**

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Petőfi
Kulturális
Ügynökség

nka

ISSN 0025–0228 (nyomtatott)

HU ISSN 1588–1210 (online)